

Nd. 944. Frumvarp til vaxtalaga. [321. mál]

(Eftir 2. umr. í Nd., 16. mars.)

I. KAFLI

Gildissvið.

1. gr.

Lög þessi gilda um vexti af peningakröfum á sviði fjármunaréttar og á öðrum sviðum réttarins, eftir því sem við getur átt, nema öðruvísi sé kveðið á í lögum.

2. gr.

Auk vaxta taka lög þessi til annars endurgjalds sem áskilið er eða tekið fyrir lánveitingu eða umliðun skuldar.

3. gr.

Ákvæði II. og III. kafla laga þessara um ákvörðun vaxta gilda því aðeins að ekki leiði annað af lögum, samningum eða venju.

II. KAFLI

Almennir vextir.

4. gr.

Almenna vexti skal því aðeins greiða af peningakröfum fram að gjalddaga þeirra að það leiði af samningum, venju eða lagafyrirmælum.

5. gr.

Þegar samið er um vexti af peningakröfu, en ekki tiltekin fjárhæð þeirra, skulu vextir vera jafnháir vegnu meðaltali ársávöxtunar á nýjum almennum útlánnum hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum á þeim tíma sem til skuldar er stofnað.

6. gr.

Sé samið um breytilega vexti í samræmi við hæstu lögleyfða vexti eða hæstu vexti á markaðnum á hverjum tíma skal miða við hæstu gildandi vexti af hliðstæðum lánnum sem eru í almennri notkun hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum eins og þeir eru á hverjum tíma.

7. gr.

Kröfur um skaðabætur skulu bera vexti frá og með þeim degi er hið bótaskylda atvik átti sér stað og skulu þeir nema vegnu meðaltali ársávöxtunar á nýjum almennum útlánnum hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum á þeim tíma er atvikið átti sér stað. Sé skaðabótakrafa miðuð við verðlag síðar en hið bótaskylda atvik átti sér stað ber krafan þó vexti frá þeim tíma.

8. gr.

Viðskiptabönkum og sparisjóðum ber án tafar að tilkynna Seðlabanka Íslands um öll vaxtakjör og breytingar á þeim í því formi sem Seðlabankinn krefst.

Seðlabankinn skal fyrir lok mánaðar birta í Lögbirtingablaði í aðgengilegu formi öll almenn vaxtakjör hvers viðskiptabanka og sparisjóðanna sameiginlega, svo og vegið meðaltal þeirra, svo sem áskilið er í lögum þessum og skal hver tilkynning lögð til grundvallar samkvæmt lögunum næsta mánuðinn eða uns næsta tilkynning birtist.

III. KAFLI

Dráttarvextir.

9. gr.

Dráttarvextir skulu reiknast af peningakröfu frá og með gjalddaga hennar, sé hann fyrir fram ákveðinn, fram að greiðsludegi.

Nú er ekki samið um gjalddaga kröfu og er þá heimilt að reikna dráttarvexti þegar liðinn er mánuður frá því að kröfuhafi sannanlega krafði skuldara um greiðslu. Sé sá mánaðardagur, sem greiðslukrafan miðast við, ekki til í næsta mánuði skal skuldari greiða dráttarvexti frá og með síðasta degi þess mánaðar.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. er ætíð heimilt að reikna dráttarvexti frá þeim tíma er dómsmál telst höfðað til heimtu kröfunnar, sbr. þó 15. gr. um skaðabætur.

10. gr.

Dráttarvextir af peningakröfum í íslenskum gjaldmiðli skulu ákveðnir af Seðlabanka Íslands sem ársvextir með þeim hætti að hlutfallið milli dráttarvaxta, að viðbætti tölunni 100, og ávöxtunar nýrra almennra útlána skv. 2. mgr. þessarar greinar, að viðbætti tölunni 100, sé á bilinu 1,05 til 1,10.

Seðlabanki Íslands skal mánaðarlega reikna vegið meðaltal ársávöxtunar á nýjum almennum útlánnum hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum og birta meðaltal þetta í Lögbirtingablaði ásamt dráttarvöxtum skv. 1. mgr. og skulu þeir dráttarvextir gilda næsta mánuðinn eða uns næsta tilkynning er birt í Lögbirtingablaði.

Viðskiptaráðherra setur, að fengnum tillögum Seðlabanka Íslands, nánari reglur um grundvöll og útreikning meðalávöxtunar og dráttarvaxta samkvæmt grein þessari og 11. gr.

11. gr.

Dráttarvextir af löglegum peningakröfum í erlendum gjaldmiðli skulu ákveðnir af Seðlabanka Íslands sem ársvextir með þeim hætti að hlutfallið milli dráttarvaxta, að viðbætti tölunni 100, og meðalvaxta viðkomandi gjaldmiðils á innlendum gjaldeyrisreikningum í viðskiptabönkum og sparisjóðum, að viðbætti tölunni 100, sé á bilinu 1,05 til 1,10.

Um útreikning Seðlabanka Íslands á meðalávöxtun og ákvörðun dráttarvaxta skv. 1. mgr. greinarinnar, birtingu útreiknings og gildistíma dráttarvaxta fer eftir ákvæðum 2. mgr. 10. gr. laga þessara.

Sé um gjaldmiðil að ræða sem ekki er gefinn kostur á að eiga á innlendum gjaldeyrisreikningi hér á landi eða gjaldmiðil sem ekki er skráður hér á landi skal miða við vexti af almennum óbundnum sparisjóðsreikningum í hlutaðeigandi landi samkvæmt upplýsingum Seðlabanka Íslands.

12. gr.

Áfallnir dráttarvextir skulu lagðir við höfuðstól skuldar og nýir dráttarvextir reiknaðir af samanlagðri fjárhæð ef vanskil standa lengur en 12 mánuði. Aldrei skal reikna slíka vaxtavexti oftar en á 12 mánaða fresti.

13. gr.

Ef atvik, sem varða kröfuhafa og skuldara verður ekki um kennt, valda því að greiðsla fer ekki fram skal ekki reikna dráttarvexti þann tíma sem greiðsludráttur verður af þessum sökum.

14. gr.

Sé mál höfðað til heimtu peningakröfu og dráttarvaxta krafist má, þrátt fyrir ákvæði 88. gr., sbr. 193. gr. laga nr. 85/1936, sbr. lög nr. 28/1981, dæma dráttarvexti frá þeim tíma, er mál telst höfðað, til greiðsludags enda þótt vaxtahæð sé ekki tilgreind í stefnu.

15. gr.

Skaðabótakröfur skulu bera dráttarvexti skv. 1. mgr. 10. gr. að liðnum mánuði frá þeim degi er kröfuhafi sannanlega lagði fram þær upplýsingar sem þörf var á til þess að meta tjónsatvik og fjárhæð bóta. Dómstólar geta þó ákveðið annan upphafstíma dráttarvaxta.

16. gr.

Pegar greiða skal dráttarvexti samkvæmt lögum þessum skulu almennir vextir, verðbætur eða annað umsamið álag falla niður.

IV. KAFLI

Viðurlög og málsmeðferð.

17. gr.

Hver, sem af ásetningi eða stórfelldu gáleysi hagnýtir sér á óréttmætan hátt fjárþröng viðsemjanda síns eða aðstöðumun þeirra að öðru leyti til þess að áskilja sér vexti eða annað endurgjald fyrir lánveitingu eða umliðun skuldar umfram gildandi vaxtamörk sambærilegra útlánsvaxta hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum á þeim tíma er til skuldar er stofnað, sbr. 8. gr., skal sæta sektum, varðhaldi eða fangelsi allt að einu ári. Sé brot ítrekað eða sakir miklar varðar brotið varðhaldi eða fangelsi allt að tveimur árum.

Ákvæði 1. mgr. tekur einnig til þeirra sem bera fyrir sig eða framselja samning eins og þar er lýst eða hafa af honum óréttmætan ávinning. Um hlutdeild í brotum að öðru leyti og um tilraun til brota fer eftir III. kafla almennra hegningarlaga, nr. 19/1940.

Gera má lögaðila fésekt fyrir brot á lögum þessum án tillits til þess hvort sök verður sönnuð á fyrirvarsmann eða starfsmann lögaðilans. Hafi fyrirvarsmaður eða starfsmaður gerst sekur um brot á lögum þessum má einnig gera lögaðilanum sekt og sviptingu starfsréttinda, enda sé brotið drygt til hagsbóta fyrir lögaðilann eða hann hafi notið hagnaðar af brotinu.

18. gr.

Hver, sem af ásetningi eða stórfelldu gáleysi áskilur sér hærri dráttarvexti en leyfilegt er samkvæmt lögum þessum, skal sæta sektum, varðhaldi eða fangelsi allt að einu ári. Sé brot ítrekað eða sakir miklar varðar brotið varðhaldi eða fangelsi allt að tveimur árum.

Ákvæði 2. og 3. mgr. 17. gr. taka til brota gegn þessari grein, eftir því sem við getur átt.

19. gr.

Ef samningur um vexti eða annað endurgjald fyrir lánveitingu eða umliðun skuldar eða dráttarvexti telst ólögætur er sá samningur ógildur og hafi endurgjald verið greitt ber kröfuhafa að endurgreiða skuldara þá fjárhæð sem hann hefur þannig ranglega af honum haft. Oftekna vexti fram að gjalddaga skuldar skal þá miða við það sem er umfram hæstu auglýstu útlánsvexti viðskiptabanka og sparisjóða á hliðstæðum lánnum á þeim tíma er til skuldar var stofnað.

20. gr.

Mál út af refsiverðum brotum gegn lögum þessum sæta meðferð opinberra mála og skulu rekin fyrir sakadómi. Endurgreiðslukröfur og aðrar einkaréttarkröfur má hafa uppi, rannsaka og dæma í slíkum málum, sbr. XVII. kafla laga nr. 74/1974, um meðferð opinberra mála.

V. KAFLI

Gildistaka og bráðabirgðaákvæði.

21. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 58/1960, um bann við okri, dráttarvexti o.fl., sbr. lög nr. 71/1965 og lög nr. 56/1979, um dómvexti, viðauki við lög nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði.

Ákvæði II. kafla laga þessara taka til allra skulda sem stofnast eftir gildistöku laganna.

Ákvæði til bráðabirgða.

I

Refsiákvæði 2. mgr. 6. gr. laga nr. 58/1960, um bann við okri, dráttarvexti o.fl., skal halda gildi sínu um þau opinber mál sem ríkissaksóknari hefur höfðað til refsingar samkvæmt ákvæði þessu og ekki hafa hlotið fullnaðardóm við gildistöku laga þessara.

II

Nú segir í lánsamningi, gerðum fyrir gildistöku laga þessara, að við vanskil reiknist hæstu lögleyfðir dráttarvextir eins og þeir eru á hverjum tíma og skulu þá dráttarvextir þessir fara eftir 10. gr. laga þessara.

Komi fram í lánsamningi um verðtryggt lán, gerðum fyrir gildistöku laga þessara, að verðtrygging skuli haldast ef greiðsludráttur verður skal regla 16. gr. laga þessara gilda allt að einu um lánsamning þennan.

III

Nú segir í lánsamningi, gerðum fyrir gildistöku laga þessara, að vextir af láni fram að gjalddaga skuli vera breytilegir í samræmi við hæstu lögleyfða vexti á hverjum tíma eða hæstu vexti á markaðnum á hverjum tíma og skulu þá vextir af þessum lánum eftir gildistöku laganna verða jafnháir vegnu meðaltali vaxta af hliðstæðum lánum hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum eins og þeir eru á hverjum tíma.